

Täydentävä perustelumuistio
5.6.2025/lk

Helsingin yliopiston toimintarakenteen ja johtamisjärjestelmän arvioinnin implementoinnista aiheutuvat muutokset yliopiston johtosääntöön sekä esittely- ja kokousmenettelyohjeeseen (Karppinen)

Ehdotetuista johtosäännön ja ohjeen muutoksista suuri osa on perusteltu TOIJO-ryhmän loppuraportissa. Raportin lausuntokierroksella 14.4.–16.5.2025, hallituksen alustavassa keskustelussa iltapalaverissa 21.5.2025 sekä yliopistokollegion kokouksessa 4.6.2025 nousi raportissa ehdotettujen toimien lisäksi esiin joitakin muita muutosehdotuksia. Niiden perustelut on esitetty tässä muistiossa.

6 § Yliopistokollegio

Svenska social- och kommunalhögskolan esitti vaalijohtosääntöä koskevalla lausuntokierroksella, että sillä olisi yliopistokollegiossa edustus kuten tiedekunnilla. Asiaa on selvitetty vaalin 2017 yhteydessä hallinto-oikeuden alan asiantuntijalta ja silloin todettu, ettei yliopistolaki edellytä tällaista edustusta, mutta yliopisto voi siitä halutessaan päättää. Yliopistokollegio keskusteli asiasta kokouksessaan 4.6.2025 ja päätyi kantaan, että Svenska social- och kommunalhögskolanilla voisi olla yliopistokollegiossa edustaja, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Tällaista edustajaa pidettiin toivottavana erityisesti siksi, että johtosäännössä kollegion tehtäväksi on määrätty kokoontua vähintään kaksi kertaa vuodessa keskustelemaan merkittävistä koko yliopistoa koskevista asioista.

8 § Tiedekuntaneuvosto

Väitöskirjatutkijat voivat olla tiedekuntaneuvoston jäseniä joko opiskelijoina tai työsuhteiset muuna opetus- ja tutkimushenkilöstönä. Käytännössä kuitenkin väitöskirjatutkijoita ei juuri ole tiedekuntaneuvostoissa. Aiemmin on keskusteltu erilaisista kiintiöistä väitöskirjatutkijoille, mutta sopivaa mallia ei ole löydetty. Ehdotusta kutsua tiedekuntaneuvostoon ylimääräinen jäsen edustamaan väitöskirjatutkijoita pidettiin hyvänä mahdollisuutena parantaa väitöskirjatutkijoiden mahdollisuuksia vaikuttaa tiedekunnan toimintaan ja toisaalta tiedekuntaneuvoston mahdollisuuksia saada tietoa väitöskirjatutkijoiden tarpeista.

16 § Kokoontuminen ja kokouskieli (Aloiteoikeus), 25 § Dekaanin tehtävät

Yliopistolla on nykyäänkin intranet Flammassa aloite- ja ideakanava Aatos, jonka kautta yliopistolaisten aloitteet ja ideat ohjautuvat yleishallintoon ja sieltä oikeaan kohteeseen käsiteltäväksi ja vastattavaksi. Osallisuuden ja lähidemokratian vahvistamisen kannalta pidettiin kuitenkin tärkeänä aloiteoikeuden nostamista johtosääntöön, jotta aloitteen tekijät voivat saada asiansa tiedekuntaneuvoston käsiteltäväksi. Esittely- ja kokousmenettelyohjeeseen lisättiin aloitemenettelyä koskevat määräykset.

Dekaanin tehtäviä koskevaan 25 §:ään tehtiin aloiteoikeutta vastaava muutosehdotus. Tiedekuntaneuvoston tehtäviin ei katsottu tarvittavan muutoksia, vaan aloitteiden käsittely sisältyy sen nykyisiin tehtäviin.

17 § Päätösvaltaisuus

TOIJO-prosessissa nousi esiin huolia, että tasakolmikantaan siirtyminen tekisi päätösvaltaisuuden saavuttamisen tiedekuntaneuvostojen kokouksissa entistä vaativammaksi. Joihinkin tiedekuntaneuvostoihin ei ole toimikauden aikana saatu kaikkia opiskelijajäsenten paikkoja täytetyksi, ja myös opiskelijajäsenten osallistumisessa on paikoin ollut haasteita. Tilanteen parantamiseksi tarvitaan yliopiston, ylioppilaskunnan ja opiskelijaedustajien yhteistyötä, mutta myös päätösvaltaisuuden alarajan laskemista pidettiin yhtenä osana ratkaisua. Jotta yksi ryhmä ei voisi missään tilanteessa päättää yksin asioista vastoin kolmikannan tarkoitusta, päätösvaltaisuus edellyttää myös, että vähintään kaksi yliopistolain 15 §:n 2 momentin mukaista ryhmää on päätöskokoonpanossa edustettuna. Muutos on rajattu koskemaan vain yliopistolaissa

kolmikantaisiksi säädettyjä hallintoelimiä (hallitus, yliopistokollegio, tiedekuntaneuvostot). Esimerkiksi erillisten laitosten johtokuntiin sitä ei olisi mahdollista soveltaa, koska ne eivät ole kolmikantaisia elimiä.

Opintosuoritusten arvostelua koskevaa päätösvaltakohtaa muutettiin vastaamaan paremmin tiedekuntaneuvostojen tulevia kokoonpanoja. Mikäli kohta olisi pidetty ennallaan (puheenjohtaja ja neljä jäsentä), opintosuorituskokoonpano olisi pienimmässä tiedekuntaneuvostossa edellyttänyt enemmän jäseniä kuin normaalikokoonpano. Suuremmissa tiedekuntaneuvostoissa taas opintosuorituskokoonpano olisi edustanut vain vähäistä osaa jäsenistä.

Esittely- ja kokousmenettelyohjeen luottavuuden vuoksi päätösvaltaisuusmääräykset sisältyvät edelleen myös siihen.